Axundov, Toğrul. Gözün aydın, Azərbaycan! / T. Axundov // 525-ci qəzet. - 2020. - 18 noyabr. - **№ 155**. - S. 11.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 11 noyabr 2000-ci il tarixli sərəncamı ilə 22 noyabr ədliyyə işçilərinin peşə bayramı günü kimi müəyyən edilib. Elə o gündən ədliyyə işçiləri öz peşə bayramlarını keçirirlər.

"Ədliyyə" ərəb sözüdür və məhkəməyə aid işlərə baxan hökumət idarəsi anlamındadır. Heç şübhəsiz, müstəqil dövləti olmayan xalqın ədliyyəsi də ola bilməz. Bu gün yaranmasının 102 illiyini qeyd etdiyimiz ədliyyə sisteminin tarixi 1918-ci ildə Azərbaycan Demokratik Respublikasının yaranması ilə bağlıdır. 28 may 1918-ci il Azərbaycan Demokratik Respublikası elan edildiyi gündə Ədliyyə Nazirliyi də yaradılmışdı. Müstəqillik əldə edən Azərbaycan Demokratik Respublikası ədliyyə orqanları və məhkəmələrin daha şəffaf fəaliyyət göstərməsi üçün bir sıra qərarlar qəbul etmişdi. 14 noyabr 1918-ci ildə Azərbaycan Məhkəmə Palatasının əsasnaməsi, 22 noyabrda isə Ədliyyə Nazirliyinin əsasnaməsi təsdiq edilmişdi. Cümhuriyyət dövründə ədliyyə sistemi heç zaman diqqətdən kənarda qalmamışdı. Cəzaçəkmə yerləri ilə aparılan işin ədalət məhkəməsinin həyata keçirilməsində əhəmiyyəti nəzərə alınaraq hökumətin 11 avqust 1919-cu il tarixli qərarı ilə əvvəllər Daxili İşlər Nazirliyinin tabeliyində olan həbsxanalar Ədliyyə Nazirliyinin tabeliyinə verilmişdi.

Çox təəssüf ki, Azərbaycan Demokratik Respublikasının ömrü uzun olmadı, 1920-ci il aprel ayının 28-də Bakı neftini ələ keçirmək üçün hər cür hiyləyə əl atan Sovet hökumətinin XI Qızıl Ordusu tərəfindən vətənimiz yenidən işğal olundu. Aradan çox keçməmiş İnqilab Komitəsinin

13 may 1920-ci il tarixli qərarı ilə ADR-in yaratdığı Ədliyyə Nazirliyi ləğv edilərək əvəzində Xalq Ədliyyə Komissarlığı yaradıldı. O gündən ədliyyə sistemində, belə demək olarsa, qabarmalar, çəkilmələr oldu. Gah fəaliyyəti genişləndirildi, gah məhdudlaşdırıldı, hətta 1959-cu ildə Ədliyyə Komissarlığı ləğv edilərək məhkəmə orqanlarına rəhbərlik və nəzarət Ali Məhkəməyə həvalə edildi.

İllər sonra Ədliyyə Nazirliyinin yenidən yaradılması görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun şəxsi göstərişinə əsasən 27 oktyabr 1970-ci ildə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin qərarı ilə Ədliyyə Nazirliyi təsis edildi və bununla da ədliyyə tarixində yeni mərhələ başladı.

Doğma Azərbaycanımız ikinci dəfə dövlət müstəqilliyi əldə etdikdən və görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev ikinci dəfə ölkə rəhbərliyinə gəldikdən sonra ədliyyə orqanlarının işinin müasir tələblər səviyyəsinə qaldırılması üçün əsaslı tədbirlər həyata keçirildi.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin 19 yanvar və 17 avqust 2006-cı il tarixli fərmanları məhkəmə və ədliyyə orqanlarının yeni mərhələsini müəyyən etdi, məhkəmə-hüquq sisteminin müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq təkmilləşdirilməsinə şərait yaratdı.

Müasir dövrdə əhaliyə daha çevik, daha səmərəli xidmət göstərmək üçün yeni xidmət növlərinin yaradılmasını tələb olunur. Bu məqsədlə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 13 fevral 2014-cü ildə "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb.

Bu cür müasir bir sistemin yaradılmasının xalq üçün nə qədər əhəmiyyətli, nə qədər səmərəli olduğunu zaman keçdikcə daha yaxşı dərk edəcəyik.

Bu il 22 noyabr ədliyyə işçilərinin peşə bayramı çox əlamətdar günlərə təsadüf etdi. Qarabağın işğaldan azad olunması üçün 27 sentyabrdan başlanan 44 günlük müharibədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dönməz iradəsi, diplomatik gedişləri və müzəffər ordumuzun şücaəti nəticəsində Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Xocavənd rayonları və ən nəhayət, Şuşa qalası düşmən tapdağından azad olundu. Taleyin işinə bax, 1992-ci il 8 mayda mənfur düşmənlər tərəfindən işğal olunan Şuşa şəhəri 8 noyabr 2020-ci ildə işğaldan azad edildi. 8 noyabr gecəsi Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqımıza müjdə xəbərini eşidər-eşitməz paytaxt Bakıda, Naxçıvanda, Gəncədə, bir sözlə, Azərbaycanın bütün kənd və şəhərlərində əhali küçəyə axışıb bayram əhvali-ruhiyyəsi yaşadı. Şəhərlərimiz, kəndlərimiz üçrəngli bayrağımızla bəzədildi. Qaçqın-köçkün adını üstündən atan insanların sevinci hədsiz idi.

Hər bir azərbaycanlı kimi Şuşa mənim üçün də əzizdən əziz bir şəhərdir! Tarixən Şuşa bizim qürur yerimiz olub. Şuşa Bakıda Vətən həsrəti ilə dünyasını dəyişən babam Həsən müəllimin əcdadlarının məskəni idi.

Təsadüfə baxın, noyabrın 22-si bizim ədliyyə işçilərinin peşə bayramıdır, noyabrın 20-si isə mənin dünyaya gəldiyim, illərlə həsrətini çəkdiyim Ağdam şəhəri, onun kəndləri mənfur düşməndən azad olacaq. O gün 27 il sonra Ağdam məscidində azan səsi ucalacaq. İnanıram ki, bu gün illərlə Qarabağın, Şuşanın, Ağdamın həsrəti ilə yaşayan atam Bəhruz Axundovun da ruhu şaddır. Çox təəssüf ki, o, bu xoşbəxt günü görmədi. Atam tanınmış naşir idi. Nəşr etdiyi kitabların titul səhifəsində işğal altında qalan rayonlarımızın adlarını yazdırardı ki, gənc nəslin yaddaşına həkk olunsun. Məqalələrində, esselərində, şeirlərində həmişə Qarabağı, Ağdamı, Şuşanı anardı. Atam "Torpaqsız, obasız qarabağlıyam" adlı şeirində yana-yana yazırdı:

Soruşma halımı, qəlbim qan ağlar,
İçimdə bir od var, köksümü dağlar.
Ayağım altından qaçıbdır dağlar.
Soruşma halımı, qoyma ağlayım,
Torpaqsız, obasız qarabağlıyam.

Yox, mən o deyiləm, gülən-danışan,
Şaqraq zənguləylə muğam oxuyan,
Dünyanı xalçada hörüb-toxuyan.
Soruşma halımı, ələm çağlıyam,
Torpaqsız, obasız qarabağlıyam.

Bu gün xəyalımda, ürəyimdə, ruhumda yaşayan atama üz tutub deyirəm: Gözün aydın olsun, ata! Canından artıq sevdiyin Qarabağ Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dönməz iradəsi, diplomatik səyləri, şanlı ordumuzun müzəffər yürüşləri nəticəsində mənfur düşməndən azad edildi. Bu gün şəhər və kəndlərimizdə, mədəniyyət beşiyi olan Şuşada üçrəngli bayrağımız dalğalanır.

Gözün aydın, Azərbaycan!

Gözləriniz aydın olsun, ədliyyə işçiləri!

Gözünüz aydın olsun, həmkarlarım, dostlarım!

Biz bu gündən fəxarət hissi ilə deyə bilərik ki, biz bütöv Azərbaycanda yaşayırıq!

Toğrul AXUNDOV
Yasamal rayon məhkəməsinin hakimi